

A turini lepel ürügyén

Jézus feltámadása Isten létének és jóságának tükrében

Valaminektörténnie **kell**ett Nagy pén tek és Pün kösd kö zött; va la mi nek, ami olyan ele mi ere jü volt, hogy el len ke ző jé re for dí tot ta a ta nít vá nyok ban Nagy pén te ken le zaj lott fo ly ma tot, és Jé zus ügyé nek össze om lá sá t Jé zus ügyé nek fo ly tat á sá vá vál to zta tta. Ezt a va mi t ne vez zük Hús vét nak, Jé zus „feltámadásának”.

Eza „fel tá ma dás” lé nye gi leg **csak há rom fé le ké pen tör té nhetett**: 1) *Az egy ház ha gy má nyos ta nít á sa* sze rint: Jé zus meg halt a ke resz ten, de Is ten har mad na pa ra fel tá masz tot ta a ha lál ból, még pe dig olyan di cső sé ges test ben, amely re egyszere voltak jellemzők ennek és a transzcendens vi lág nak a tör vé nyei, és tet szé s sze rint tu dott mo zog ni eb ben és a transz cen dens vi lág ban. 2) *A pszichológiai magya rá zatsze* rint: Jé zus meg halt a ke resz ten, fi zik ai ér te lem ben ha lott is ma radt (ho gy szel le mi ér te lem ben mi tör té nt ve le a transz cen dens vi lág ban, eből a szem pont ból nem szá mít), és csak ta nít vá nyai nak „tu dat á ban” va gy „lel ké ben” „tá madt fel”, tehát az a bi zo nyos ság szü letett meg bennük (akár ho gy an is), ho gy Jé zus (a transz cen den ci á ban) él. 3) *A tetszhalál-elmélet* sze rint: Jé zus nem halt meg a ke resz ten, csu pán mé ly esz mé let vesz té s be zu hant, a szik la sír ban ma gá hozt ért, majd e vi lá gi, fi zik ai va ló sá gá ban is mé t lát ták ta nít vá nyai, lassan kint felgyó gyult, me ger ő ső dött, si gy is mé tel tent a lál ko zhat ott ta nít vá nyai val, és ok ta t hat ta meg őket.

Né ze tem sze rint *apszichológiai magya rá zat* ép pen pszi choló gi ai la gal kal ma tan ar ra, ho gy meg ma gyar ázza mind azt, ami Hús vét után történt a ta nít vá nyok ban, a ta nít vá nyok ré vén és a ta nít vá nyok kal, va gy is azt, amit az egy ház meg szü le té sé nek és ki bon ta ko zás á nak ne ve zünk. *Atetszhalál-elmélet* te gy ál ta lán nem le he tet len, de nem könnyű alá tá masz ta ni, és két sé g te le nül van nak se bez he tő pontjai. *Az egy ház ha gy má nyos ta nít á sa* „bi zo nyít á sa” pe dig éppoly lehetetlen, mint a más ík két magya rá zaté, és azoknál nem ke ve sebb problémát vet föl mind fi lo zó fi ai, mind fi zik ai-bioló gi a szem pontból.

Azt állítom tehát, ho gy jelenlegi tu dásunk al ap ján **fi lo zó fi ai, pszi choló gi ai és ter mé szet tud má nyos** mód sze rek kel **eldönthetetlen**, a há rom el mé let kö zül me lyik a helyt ál ló. (A turini lepel lel egyesek azt igyeksenek bi zo nyí ta ni, ho gy Jé zus nem halt meg a ke resz ten, má sok meg épp en a ha lál át „bi zo nyí tó” je le ket lát nak raj ta.)

Kö ze lít sük meg hát a kér dést egy ne gyed ík ú ton, **teoló gi ai la g**, mind ös sze há rom axi ó má t hasz nál va fel hoz zá: 1) Fel té te le z zük, ho gy Is ten lé te zik, és lé nye ge az ab szo lút sze retet. 2) Fel té te le z zük, ho gy Jé zus feltámadása az egy ház ha gy má nyos ta nít á sa sze rint tör té nt. 3) Fel té te le z zük, ho gy a tör té ne lem té nyei

(pl. a ke resz tes há borúk) va ló di té nyek.

Ezek al ap ján *jó zan ésszel és sze re tő szív ve le* kép zel he tő-e, más kép pen: **valószínű-e, ho gy az abszolút szeretet Istene a történelem ben egye dül álló mó don be avatko zika történelem me ne té be, va gy is – speci á lis mó don és speci á lis kö vet kez mé nyek kel – fel tá masz tja a ha lál ból „egyszü lött fi át”, a ná zá re ti Jé zust, de**

– elő ző leg (akár mi ly en ok ból és cél ból is) **ő ma ga** a leg borzalmasabb szenvedéseknek szolgálatja ki (vö. Mk 9,31: „Az Em ber fia (Is ten ál tal) em be rek ke zé be ada tik”; Jn 3,16: „Is ten ... egy szü lött Fi át ad ta oda”; ApCsel 2,23: „Isten el hatá ro zott ren delé se és elő re tu dás a ki szol gá lat ta”; Róm 8,32: „Ő tu la j don Fi át sem kí mél te, ha nem oda ad ta mind nyá junk ért”; 1Jn 4,10: „el küld te Fi át mint en gesz tel őt bű ne ink ért”;

– egye dül ál ló és min dent el dön tő di cső sé ges be avat ko zá sá ta le he tő leg na gyobb **ti tok ban tart ja**, leg fő ké pp az ok – az ellenségei – elő tt, akik nek a leg na gyobb szük sé gük len ne an nak is me re té re, su gy an ak kor min den ki től el vár ja e ti tok alá za tos el fo ga dás á t;

– meg ta pasz tal ha ta tlan és i ga zol ha ta tlan, csak „**hit tel el fo ga dható**” be avat ko zá sá t te szí meg **a tör té ne lem kö zép pont já vá**, il let ve az „igaz hit” vég ső és per dön tő kri té ri u má vá (s ta lán még az üd vös sé g kri té ri u má vá is);

– az ál ta la fel tá masz tott (és **ész ál tal**, iga zolt”) Jé zus **mo rá lis üze ne t** é nek ha té kony fen n ma ra dá sá ról nem tud/nem akar gon dos ko dni, no ha a **rend kí vü li** be avat ko zá sá ba ve tett hi tet (tűz zel-vassal!) fen ntar tja a tör té ne lem ben;

– azt, ho gy **a tör té ne lem „ren des menete”** az ő eredeti el gon dol á sa i szerint al akul jon, nem tu dja/nem akar ja el ér ni: az em be ri é let em be ri mó don va ló meg é lé sé hez **bi ztos és ha té kony** el iga zi tá st és ka pasz ko dó kat nem tud/nem akar ad ni;

– az em beriség **vég te len tö me gű sze nevé sé nek**, em ber mi lí ár dok le í gá zás án, ki zsá kmá nyo lás án, nyo mor ban tar tás án, meg kí n zás án nem tud/nem akar se gí te ni;

– azt, ho gy egye dül ál ló be avat ko zá sa ne vál jék í szo nyú tó me gű **gyü lö let és gyilkolás forrásá vá** (a zsi dó-ke resz tén y szem ben állástól az inkvizí ci ón át a fe le kezeti harcokig és to vá bb), nem tu dja/nem akar ja meg akadá lyo zni?

Min den ki ma ga dön te ti el, ho gy a kér dé sek ben fog lalt **kettős sé gek** (ellentmondás ok?) fel old ha tók-e, és ha igen, ho gy an. És azt is, ho gy a tetszhalál-elméletet nem kell-e **leg alább** olyan komolyan vennünk, mint a más ík kettőt, mi több: nem épp en az tart ja-e a **leginkább** ti sz te let ben Is ten transz cen den ci á ját, az em ber sza bad sá gát és a te rem tett vi lág tör vé ny szer ú sé geit?

Gromon András

